

СПЕЦИФІКА МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

THE LANGUAGE TRAINING SPECIFICS IN THE INFORMATION-EDUCATIONAL AND ENVIRONMENT OF A TECHNICAL UNIVERSITY

У статті розкриваються особливості процесу формування мовної особистості в умовах інформаційно-освітнього середовища як важливої складової мовної підготовки майбутніх фахівців технічного університету.

Авторка статті доводить важливість поєднання процесу мовної підготовки в умовах інформаційно-освітнього середовища з педагогічним процесом що містить складові які підпорядковуються формуванню особистості впливають на професійне становлення майбутнього фахівця та відіграють суттєву роль у мовній підготовці фахівців технічного університету. Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні та емпіричному дослідженні специфіки мовної підготовки в умовах інформаційно-освітнього середовища в технічному університеті. Результати дослідження доводять, що специфіка мовної підготовки полягає у вивченні мов а тому, обґрунтовується необхідність навчання іноземній мові. На основі розвитку продуктивної навчальної діяльності іноземна мова є складовою процесу мовної підготовки. Зазначається, що використання інтернет-ресурсів створює умови для реалізації індивідуального та диференційованого підходу до навчання іноземної мови а також формує вміння працювати, аналізувати та оцінювати інформацію. Стаття розкриває переваги впровадження інформаційно-освітнього середовища під час дистанційного навчання іноземних мов та наголошує, що незважаючи на всі проблеми впровадження зазначеної форми навчання в освітній процес, інформаційно-освітнє середовище допомогло як викладачам, так і студентам відкрити для себе нові можливості, отримати новий позитивний досвід роботи з інтернет платформами та цифровими інструментами, а також сприяло успішності формуванню мовної особистості. У статті мовна підготовка розглядається в парадигмі організації дистанційного навчання. Виявляється класифікація рівнів інформаційно-освітнього простору та вимоги, які пред'являються до дистанційного навчання в технічному університеті. У дослідженні пропонується та обґрунтовується вибір інтернет технологій для створення такого інформаційно-освітнього середовища яке б сприяло мовній підготовці з урахуванням нових підходів до навчання. Також дослідження доводить необхідність встановлення контакту між усіма учасниками освітнього процесу; необхідність встановлення пріоритетів при визначенні навантаження студентів навчальним матеріалом. Таким чином, цифрові засоби навчання стали специфічним чинником мотивації студентів до вивчення іноземної мови, оскільки вони підвищують актуальність та новизну вмісту мовної підготовки.

Ключові слова: вища освіта; мовна підготовка; інформаційно-освітнє середовище; формування мовної особистості; інформаційно-комунікаційні технології.

The article reveals the peculiarities of the process of linguistic personality formation in the information and educational environment as an important component of language training of future specialists at the technical university.

The author of the article proves the importance of combining the process of language training in the conditions of an information and educational environment with a pedagogical process contains components that are subordinate to the formation of the personality, influence the professional development of the future specialist and play a significant role in the language training of technical university specialists. The purpose of the article is the theoretical substantiation and empirical study of language training specifics in the conditions of the information and educational environment at the technical university. The results of the study prove that the specificity of language training lies in the learned languages, and therefore, the necessity of foreign language learnings substantiated. Based on the development of productive educational activities, a foreign language is a component of the language training process. It is noted that the use of Internet resources creates conditions for the implementation of an individual and differentiated approach to foreign language learning, and also forms the ability to work, analyse and evaluate information. The article reveals the advantages of the introduction of an information and educational environment during distance learning of foreign languages and emphasizes that, not taking into account all the problems of introducing an information form of education into the educational process, the information and education environment helped both teachers and students to discover new opportunities for themselves, to get a new positive experience of working with Internet platforms and digital tools, as well as contributed to the success of the formation of a linguistic personality. In the article, language training is considered in the paradigm of distance learning organization. The classification of the levels of the information and educational space and the requirements for distance learning at the technical university are revealed. The research proposes and justifies the choice of Internet technologies to create such an informational and educational environment that would facilitate language training taking into account new approaches to learning. Also, the study will prove the establishment of contact between all participants of the educational process; sample settings are necessary when the students' load of educational material is determined. Thus, digital learning tools have become a special factor in motivating students to learn a foreign language, after which they increase the relevance and novelty of the content of language training.

Key words: higher education; language training; information and educational environment; linguistic personality formation; information and communication technologies.

УДК 378.147:372.881.111.1(045)
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/54.2.39>

Пришупа Ю.Ю.,
канд. пед. наук,
доцент кафедри іноземних мов
і перекладу
Національного авіаційного університету

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Сучасний досвід дослідження світових змін, що відбуваються в інформаційно-освітньому просторі закладів вищої освіти, зокрема, технічних університетів, швидка зміна інформаційних потоків в освітньому середовищі, інтеграція та диференціація наукових галузей, вимоги ринку праці, сприяли формуванню такого інформаційно-освітнього середовища в технічному університеті, освітні суб'єкти якого мають усвідомлювати як професійно так і особистісно доцільність кожної її складової, визначаючи та корегуючи ті чинники, що гальмують чи деформують досягнення успішності та якості професійно-особистісного становлення майбутнього фахівця з урахуванням мовної підготовки і зворотніх зв'язків навчання та індивідуальними темпами особистості.

Одним із основних завдань мовної підготовки, на сьогодні, є формування особистості, яка володіє вміннями і навичками вільно, комунікативно-виправдано користується мовними засобами у різних формах, сферах і жанрах мовлення. Мова є характерним для людського суспільства специфічним видом знакової діяльності, який полягає у застосуванні історично усталених у певній етнічній спільноті артикуляційно-звукових актів для позначення явищ об'єктивної дійсності, їх ідеальних відображень у свідомості з метою обміну між членами спільноти певної інформацією та її фіксації шляхом механічного звукозапису або переведення у звук. У мові людина зберігає і закріплює результати пізнання навколишньої дійсності, і через мову передає здобуті знання. Тому, в аспекті сучасних досліджень актуальним є вивчення мови як інструменту пізнавальної діяльності людини [4, с. 27].

Питання вивчення мовної підготовки неодноразово ставало предметом комплексних досліджень у напрямках вищої технічної освіти. До основних питань теорії мовної підготовки в межах цього підходу є визначення типів мовних особистостей, встановлення їх мовленнєвих портретів та ідеостилів. Поряд з цим порушуються проблеми функціонування мовної особистості в умовах спілкування, де вона розглядається як узагальнений образ носія культурно-мовних цінностей, настановлень, знань, поведінкових реакцій, за якими визначають типологічні особливості і стилі спілкування мовної особистості [3, с. 281].

В технічному університеті мовна підготовка здійснюється в умовах інформаційного середовища яке слугує «лакмусовим папірцем», а крім того, відображає стан світового економічного, культурного, соціального, виробничого простору, рівень розвитку кожної окремо взятої країни, суб'єктів господарювання як загалом по галузях, так і кожного окремо, визначає основоположні принципи інформаційної поведінки як окремо взятої суб'єкта, і при спілкуванні людей між собою.

У результаті проведеного контент-аналізу наукових праць, в яких розглядалась зазначена проблематика питання, дослідники виділяють єдиний простір системи освіти у складі глобального освітнього простору, до якого як складник входить також освітній простір технічного навчального закладу. Педагогічний процес технічних університетів динамічний і перманентний, його розвиток йде циклічно. Так, в «Українському педагогічному словнику» С. Гончаренко визначає педагогічний процес як цілеспрямовану, свідомо організовану, динамічну взаємодію вихователів та вихованців, у процесі якої вирішуються суспільно необхідні завдання освіти й гармонійного виховання учнів [2, с. 23].

Цікавою, на наш погляд, є визначення інформаційно-освітнього середовища, надане дослідницею Н. Пазурою, а саме, як система інформаційних освітніх ресурсів та інформаційно-комунікативних технологій, яка забезпечує взаємозв'язок учасників освітнього процесу і спрямована на досягнення максимальної якості підготовки фахівців [10, с. 230].

Виходячи з того, що середовище це діяльність, в умовах якої відбувається розвиток людини, то інформаційно-освітнє середовище має базуватися на системному підході: відповідно до принципу загальності систем. А тому, всі об'єкти, що входять до складу простору й середовища, як і сам простір та середовище – є системами. На думку Е. Лузік, системно організована сукупність інформаційного, технічного, навчально-методичного забезпечення, нерозривно пов'язана з людиною як суб'єктом освітнього процесу; єдиний інформаційно-освітній простір, побудований за допомогою інтеграції інформації на традиційних та електронних носіях, інформаційних і комунікаційних технологіях, включає електронні бібліотеки, розподілені бази даних, навчально-методичні комплекси і розширений апарат дидактичних засобів. Способи взаємодії людини з середовищем визначаються структурою середовища і діями викладача, що виділяє з середовища ті або інші елементи та ініціює взаємодію студента з ними [9, с. 557].

Таким чином, інформаційно-освітнє середовище прямо впливає на процеси становлення особистості в сучасних умовах, а отже, виконує інформативну та комунікативну функції, а також сприяє реалізації тих видів діяльності, що пов'язані з використанням комп'ютера та засобів нових інформаційних технологій. Тому, вважаємо, що модернізація та перебудова існуючого процесу становлення особистості, зокрема в технічному університеті в умовах інформаційно-освітнього середовища нині є об'єктивним процесом мовної підготовки, а також є актуальним для нашого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливим фактором створення та використання інформаційно-освітнього середовища для методичного забезпечення навчання є інформаційна

інфраструктура навчального закладу. Створення такої інфраструктури є запорукою успішного впровадження інформаційних технологій в освіту на всіх її рівнях, що дозволяє комп'ютеризувати навчальну, виховну, управлінську та будь-яку іншу діяльність навчального закладу. Це спонукало багатьох зарубіжних та вітчизняних науковців вивчати теорію та практику застосування цієї технології для удосконалення освітнього процесу, зокрема мовної підготовки. Тому зазначена проблема не нова для педагогічної науки. Серед науковців, які проводили дослідження у цій галузі, слід виділити В. Бикова, О. Глазунова, Ю. Жук, В. Кухаренко, О. Ковтун, Є. Лузік, Н. Морзе, Л. Сергєєву, Т. Стойчука, О. Тарасову, Т. Бейтса, М. Томсона, О. Рибалко, та інших. Проблемою впровадження дистанційного навчання у ЗВО займалися Д. Кіган, М. Сімонсон, М. Мур, Н. Жевакіна, Ю. Новіков, І. Герасименко, а впровадженням такої форми навчання на заняттях з іноземної мови – В. Гаврилюк, О. Трубіцина, Г. Панченко та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на ґрунтовність вищезазначених досліджень та багатовекторність підходів, більш детального вивчення потребує методика мовної підготовки, а також створення спеціальних умов з інтеграцією інформаційно-освітнього середовища для підвищення ефективності навчання здобувачів освіти в технічному університеті.

Мета статті – полягає в теоретичному обґрунтуванні та емпіричному дослідженні специфіки мовної підготовки в умовах інформаційно-освітнього середовища в технічному університеті.

Виклад основного матеріалу. У зв'язку з тим, що основна увага в нашому дослідженні була спрямована на виявлення та фіксацію специфіки мовної підготовки та впливу результативності, інформаційно-освітнє середовище розглядаємо як комплекс компонентів, який забезпечує системну інтеграцію нових інформаційних і комунікаційних технологій у процес формування мовної особистості та її готовності до професійної діяльності.

Для конструювання моделі мовної особистості студента технічного університету необхідно врахувати, по-перше, його актуальний та потенційний рівень мовного розвитку, а по-друге, його психічні особливості, включаючи ті, що обумовлені типом мислення, характерним для студентів інженерних напрямів підготовки, свого роду, технічним мисленням. Специфіка формування мовної особистості передбачає розвиток у студентів ціннісного ставлення до змісту мовної дисципліни, підвищення мотивації до практичного використання мови.

Загальноновизнано, що іншомовна освіта також сприяє особистісному та професійному розвитку студентів за умови спеціально організованого навчання [3, с. 281]. Як центральна умова мовної підготовки висувається активізація мовної

діяльності та спілкування в процесі комунікативно-спрямованого навчання. Результати проведених досліджень підтверджують, що специфіка мовної підготовки відображається у використанні комунікативних технологій в освітньому процесі та сприяє створенню сприятливого психологічного клімату в аудиторії, який значною мірою елімінує дію психологічних бар'єрів говоріння. Адекватне використання комунікативного навчання здатне стимулювати ціннісно-смыслову спрямованість таких особистісних структур свідомості студентів як суб'єктність, рефлексивність, мотивування, смислотворчість [3, с. 285].

На основі тематичного наповнення навчальних програм та посібників, а також застосування адекватних методів та прийомів подачі матеріалу моделюється соціокультурний простір здобувачів освіти в технічному університеті, що проявляється у формуванні їхніх уявлень про навколишній світ та визначення свого місця в ньому. У цій логіці використовуватимемо визначення інформаційно-освітнє середовище – це синтетичне, системне утворення, що акумулює інтелектуальні, культурні, програмно-методичні, організаційні і технічні ресурси та передбачає застосування широкого спектру традиційних і нових інформаційних технологій та їх технічних засобів, що використовуються для досягнення реалізації цілей освіти, виховання і розвитку особистості.

Але, через погіршення епідеміологічної ситуації в світі, та російську агресію, в Україні відбулося екстрене перенесення навчання у дистанційний формат та проведення занять онлайн протягом навчальних 2020-2022 років. Вищі заклади освіти, що змушені працювати зі студентами дистанційно за рекомендацією Міністерства освіти, повинні усвідомлювати цю різницю в оцінці ефективності так званого «онлайн-навчання» із застосуванням дистанційних освітніх технологій. В умовах сьогодення в технічному університеті також всі очні заняття (лекційні, практичні) перенесені до онлайн-середовища, а викладачі змушені організовувати навчальний процес студентів за допомогою дистанційних технологій навчання на основі різних способів постачання електронного контенту та наявних інструментів комунікації учасників освітнього процесу в електронному інформаційно-освітньому середовищі [4, с. 251].

Так, при синхронному режимі дистанційного навчання на заняттях з іноземної мови, спілкування між викладачем та студентами відбувається у режимі реального часу, наприклад під час проведення онлайн-занять на платформах Meet або Zoom. Тобто онлайн-навчання, яке ми маємо сьогодні у більшості вищів, це варіант синхронного дистанційного навчання, що передбачає заняття у реальному часі, з синхронним спілкуванням з викладачем та одногрупниками. Такий перехід

на дистанційне навчання – вимушена міра, проте сьогодні університети вже набагато краще підготовлені до цієї кардинальної перебудови навчального процесу, ніж це було навесні 2020 року, враховуючи рівень розвиненості інформаційної інфраструктури, забезпеченості дисциплін електронними освітніми ресурсами та готовності викладачів до використання цифрових платформ та сервісів у навчальному процесі. Але ще залишається багато невирішених проблем щодо вдосконалення якості вимушеного дистанційного навчання в екстремальних умовах [8, с. 289].

Як зазначалося раніше, реалізація потенціалу освітньо-інформаційного середовища як однієї зі значущих тенденцій сучасної освітньої системи, призвела до класифікації моделей дистанційного навчання залежно від технологій, домінуючих у навчанні, а також загального підходу до навчання. Детальний розгляд особливостей викладання іноземних мов в умовах дистанційного навчання з інтеграцією освітньо-інформаційного середовища зазначив той факт, що значущими компонентами змісту навчання іноземної мови є способи діяльності, тобто навчання різним видам мовленнєвої діяльності, а саме говорінню, аудіюванню, читанню та письму. Отже, слід зазначити, що іноземна мова виступає і як мета, і як засіб формування мовної особистості, де особистість пов'язана з мовою. [5, с. 111].

У нашому дослідженні ми акцентували увагу на інтегруванні інформаційно-освітнього середовища та оптимізації мовної підготовки в умовах англomовного проекту. Тому аналіз впровадження інформаційно-освітнього середовища у навчальний процес технічного університету з мовної підготовки, з урахуванням численних опитувань викладачів, анкетувань і спостережень за студентами, дає змогу запропонувати електронні ресурси технічного університету, які покликані створити основу інформаційно-освітнього середовища.

– навчальний сайт, на якому будуть представлені основні електронні дидактичні матеріали в межах університетської програми мовної підготовки, враховуючи структурування за рівнями мовної підготовки;

– ресурси підрозділу в розповсюджених соціальних мережах (Facebook, Twitter, Google+ тощо), які мають широкий інструментарій, що пропонується кожною мережею (акаунти або облікові персональні записи викладачів та студентів, підрозділів кафедр, сторінки дисциплін, що вивчаються в межах програм; групи за професійними інтересами викладачів; групи, орієнтовані на вивчення мов поточного навчального року);

– канал підрозділу на відеоресурсі Youtube з використанням власних відеоматеріалів навчального характеру, запозичених навчальних

матеріалів, відеоматеріалів про культурно-масові та адаптаційні заходи;

– навчальне середовище з електронними базами навчальних та методичних матеріалів на сайті науково-технічної бібліотеки університету;

– система керування курсами дистанційного навчання Google Classroom;

– хмарні ресурси для сумісного зберігання та доступу до електронних дидактичних матеріалів;

– освітні онлайн сервіси для створення електронних тестів та опитувань, з можливостями подальшого вбудовування в навчальні сайти, освітні середовища тощо. [4, с. 28].

Також компанія Google пропонує тісну інтеграцію каналу Youtube з соціальною мережею Google+ та із сервісами Google Apps for Education.

Практика імплементації інформаційно-освітнього середовища у процес мовної підготовки в технічному університеті показує, що не зважаючи на певне активне засилля віртуального інформаційного простору (він активно об'єднує все, що було створено та продовжує створюватись на паперових та аналогових носіях).

Зазначене дає підстави стверджувати, що певні можливості в інтенсифікації навчального процесу надає робота в мережі Інтернет. Студенти отримують різноманітні завдання з пошуку певної інформації. Сайти, які варто використовувати на заняттях з іноземної мови, можна розділити на інформаційні та навчальні. На інформаційних сайтах можна знайти цікаву інформацію для підготовки самостійних, творчих робіт, проєктів. Навчальні сайти – це чітко структуровані сайти, які мають різний рівень складності завдань. Саме такі сайти є корисними та цікавими для вивчення англійської мови. Крім того, існують такі вузько направлені платформи (наприклад, Kahoot, Genial.ly, H5P, Duolingo, Edmodo), де матеріал викладено згідно з чотирма видами мовленнєвої діяльності (читання, аудіювання, письмо та говоріння), а також звертається увага на вивчення фонетики, лексики і граматики. Все це стає своєрідним методичним «навігатором» для викладачів.

Отже вважаємо, що предметний компонент освітнього середовища пов'язаний насамперед із проектуванням умов, пошуком та підбором матеріалів, що забезпечують вирішення практичних, загальноосвітніх, розвиваючих та виховних завдань засобами мови, що вивчається.

Тож мовна підготовка в умовах надзвичайних подій все ще залишається серйозним випробуванням для всіх учасників освітнього процесу. Але студентська молодь озброєна найсучаснішими мобільними пристроями зв'язку, що об'єднують у собі функціональність мобільного телефону і персонального комп'ютера (смартфонами й айфонами), вільно почуває себе в Інтернеті, легко орієнтується в різних пошукових програмах.

Тому не тільки важливою, а й необхідною умовою викладання мов у вищій технічній школі на сучасному етапі є створювання освітньо-інформаційного середовища.

Робота в освітньо-інформаційному середовищі, звичному для студентів вищів, робить для них процес формування мовної особистості легшим і цікавішим. Також серед переваг організації такого середовища відзначимо можливість зібрати всі завдання та навчальні матеріали на одній платформі, нагадування студентам про терміни виконання та повернення завдань, можливість для студентів відслідковувати свої результати навчання протягом семестру, постійний зворотний зв'язок, можливість прикріплювати виконані завдання у різноманітних форматах [7, с. 15]. Викладач може поділитися контентом та корисними матеріалами курсу, відстежувати та контролювати прогрес студентів, впроваджуючи цифрові засоби навчання для передачі необхідної навчальної інформації або як інструмент візуалізації чи засіб контролю. Проектування і створення інформаційно-освітнього середовища в умовах цілісного педагогічного процесу як сучасний педагогічний процес технічного університету а також, як систему, в якій сукупність пов'язаних елементів взаємодіють між собою й утворюють певну цілісність.

Висновки. Підсумовуючи результати дослідження щодо специфіки мовної підготовки та впливу інформаційно-освітнього середовища на формування мовної особистості, ми спираємося на доступності студентів до змісту інформаційно-освітнього середовища та можливістю реалізувати різні види взаємодії: чати, електронна пошта, презентації, вивчення мови у режимі реального часу тощо, що значно збагачує взаємодію суб'єктів цього середовища. Слід зазначити, що ролі обох суб'єктів у новому середовищі також змінюються. Викладач виступає не в ролі розповсюджувача знань та інформації (як це традиційно прийнято), а в ролі консультанта, помічника, партнера та координатора пізнавального процесу, а студент при цьому – активний суб'єкт навчального процесу, спрямованого на свідомий розвиток відповідних професійних компетенцій. Специфіка мовної підготовки в умовах інформаційно-освітнього середовища вимагає розвитку тих здібностей особистості, які нині необхідні їй та суспільству. У центрі уваги мовної підготовки сьогодні є її величезний соціалізуючий потенціал, а також перевага інноваційних технічних засобів навчання. Все це є джерелом автентичності, несе у собі живу сучасну мову і дає справжнє уявлення про культуру. Іноземна мова є важливим інструментом формування мовної особистості. На основі

тематичного наповнення навчальних програм та посібників, а також застосування адекватних методів і прийомів подачі матеріалу моделюється соціокультурний простір особистості, що виражається у формуванні її уявлень про навколишній світ та визначення свого місця в ньому.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Биков В.Ю. Цифрова трансформація суспільства і розвиток комп'ютерно-технологічної платформи освіти і науки України. *Матеріали методологічного семінару НАПНУ країни «Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку»*. 4 квітня 2019 р. / за ред. В. Г. Кременя, О. І. Ляшенка. Київ, 2019. С. 20–26.
2. Гончаренко С. Наукові школи в педагогіці. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2013. (6). С. 7-28.
3. Глушаниця Н.В., Тарнавська Т.В. Формування вторинної мовної ідентичності засобами інформаційних технологій у навчанні англійської мови. *Інноваційні освітні технології: світовий і вітчизняний досвід використання в системі неперервної освіти: монографія* / за ред. Барановська Л.В. (Київ, Україна), Морська Л.І. (Жешув, Республіка Польща). Біла Церква, 2022. С. 280–291. ISBN 978-617-8219-05-5.
4. Ковтун О.В., Ладогубець Н.В., Кокарева А.М. Виклики щодо забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного стану: Первинна реакція української університетської спільноти. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Вип. 52. С. 25–34.
5. Тарнавська Т.В. Цифрові технології у навчальній, дослідницькій та інноваційній діяльності закладів вищої освіти. *Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Сер.: Психолого-педагогічні науки*. 2013. №2. С. 110–117.
6. Яновський А. Інформаційно-освітнє середовище в умовах дистанційного навчання. *Науковий збірник [Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка]*. Том 4. 2019. No 30. С. 310-315.
7. Bondarenko O., Pakhomova, O. та W. Lewoniewski. The didactic potential of virtual information educational environment as a tool of geography students training. *ArXiv200207473* 2020. С. 13–23. Doi: 10.48550/arXiv.2002.07473
8. Konoplianyk L. Social and psychological adaptation of Ukrainian higher education applicants to distance foreign language learning in the COVID-19 pandemic. *Humanities science current issues*. 2. 2022. 283-290. 10.24919/2308-4863/47-2-44.
9. Luzik E., Kokarjeva A., Hurska O., Veselska O., & Konivitska T. Information Technology for Formation and Implementation of the Personal Trajectory of a Future Specialist's Success in the Information and Educational Environment. In *CybHyg* 2019. pp. 556-570.
10. Paziura N. V., Kodolashvili O. B., Bozhok O. S., Romaniuk V. L English teaching in distant education policy development: *Ukrainian aspect Linguistics and Culture Review*. 2021. 121-136.